

Szőrös sorok

Kedves Tarokkos társaim!

Az Első Magyar Tarokk Egylet (EMTE, alapították a Szegedi Biológiai Kutató munkában megfáradt kutatói és dolgozói 1975-ben) tagjai rendszeresen játsszák az Illusztrált tarokk egy kevésbé ismert figuráját, a **szőröst**. Jelen írásommal nem titkolt szándékom és vágyam, hogy a tarokkot szerető társaimmal megismertessem, és ha lehet, megszerettessem ezt a rendkívül szellemes figurát.

A figura egy előre bemondott szín botosával teljesített 8. ütés, azaz egy botos uhu. Csak bemondva teljesíthető, értéke 25 pont.

A figura történetéről Marton János Magyar tarokk (1997. Kiadja a Bába és Társai Kiadó) című könyvében olvashatunk. „

A figura mibenlétét Dr. Jánossy Andor akadémikus mentette át a tarokkozó közösség számára, bár játszani nem játszotta sem ő, sem az általa ismert körök. A Jókai Móra is hivatkozó szájhagyomány csak Szőrös Majomról beszél, ami a Pikk Botossal való nyolcadik ütést jelentette (Dr. Jánossy András közlése). A tarokk irodalomban nincs nyoma e figurának, sőt más kártyajátékokban, ahol ismerik, nem ezt jelenti.”

„Miután kísérletképpen elkezdtek játszani a Szőrös Majmot, rövidesen kiderült, hogy csak négy színre építve van realitása a Szőrösnek. . . . A figura amellet, hogy rendkívül érdekes, számos általános taktikai és stratégiai tanulságot hozott számunkra. Pontértékét úgy állapítottuk meg, hogy egyrészt ne sértse a XXI fogás iránti motivációt, másrészt pedig, hogy ne riasszon vissza a bemondástól viszonylag gyakori kontrája.”

A szőrös teljesítéséhez sokféle kedvező körülmény szükséges, melyek együttes fennállását lehetetlen mindig megállapítani, a bemondás ezért bizonyos kockázattal jár, vitézség kérdése. Ezért van az, hogy minden bemondott szőrösből csak minden harmadik vagy negyedik teljesül.

Természetes ezért, hogy a figura kontrája is igen gyakori. A rekontra csak újabb feltételek mellett lehet jogos, melyről majd a későbbiekben szólok. A fentiek miatt nem is ajánlom a tarokk versenyek listájára felvenni, de a társasági játékok kellemes színtöltője lehet a szőrös játék.

A következő folytatásokban elemzem a szükséges körülményeket, és példákkal is illusztrálom azokat. Remélem e rövid bevezető, inkább felkeltette, mint elriasztotta a vállalkozó kedvet.

Szörös sorok II.

Ha a XXI fogás a magyar tarokk játékok királya, a szörös figura méltán lehet a játék királynője szépsége és szeszélyes volta miatt. Nehézsége abból is fakad, hogy csak bemondva teljesíthető, s megjátszásához több körülmény együttes megléte szükséges. Lássuk tehát ezeket!

1. Lehetőleg a **bemondó üljön a zárt ülés külső helyén**. Szemben ülésnél a helyzet értelem-szerűen nehezebb.

2. A **vállaló pár induljon**. E feltétel könnyen megérthető, hiszen a külső induló valamelyik 7 tarokkos színét eltalálva a figurát azonnal buktatja. Arról már nem is kell beszélni, ha ő a 7 tarokkos.

3. **Ne álljon ki egynél több ütés**. Különösen fontos ez a feltétel külső indulás esetén. Ha az indulónak a bemondott színe is van már 6 tarokkal is buktató lehet. A kiálló ütés újabb színhívási lehetőség az ellenvonalnak. Ez azonban még kivédhető, ha nem volt kedvező az ellenpárnak a külső indulás, de további ellenfélindulás - a színcsere miatt - már biztos bukáshoz vezet.

4. **Ne mondjunk be sorozatütéssel teljesítendő figurát** szörös mondás esetén. Külső indulásnál, ha sejthető, hogy a bemondó pár mindkét tagjánál van a bemondott szín, a centrum bukása kézenfekvő. Legalább ilyen fontos, hogy ezzel értékes ütőlapokat kötünk le és az esetleg tempó veszteséget eredményezhet. Ha a szöröst már megkontrázták, a kisebb bukás érdekében már jöhet egy ilyen bemondás (pl.: centrum). Ekkor már a bemondást ne a színhiány jelzésének tekintsük, bátran játszunk annak teljesítésére.

5. A **bemondónál lehetőleg három figura legyen** a bemondott színből, külön előny a király megléte. Ilyenkor, hogy a figura teljesíthető legyen, szükséges a megelőző körökben a színek lehívása, hogy kiessenek az ellenfeleknél vagy a partnernél kinn lévő azonos színek. Ha valamelyik ellenfélnél, két esetleg három lap van a bemondott színből, a szörös biztos bukó. Ez még akkor is igaz, ha az illetőnek csak egy tarokkja van. A megjátszás szempontjából fontos, hogy a bemondó partnere jelezze, van-e a bemondott színe. Ennek a legolcsóbb és legegyszerűbb módja a négykirály bemondás. Ha ez a bemondás már elhangzott, újabb bemondónak szóló figurával kell ezt jelezni (dupla játék, volát stb.) Ugyanezt a célt szolgálja egy esetleges rekontra vállalása is. Ezen jelentést azonban ne vigyük túlzásba, hiszen laperő is kell hozzá. A színhiány jelzése után már a bemondó nyugodtan induljon a bemondott szín királyával. Sőt ez szinte kötelező. A király mellőli hívással megtéveszthetjük partnerünket, aki az előtte tett tarokk miatt nem üt be kellően, a királyt a negyedik játékosról várva.

Az is előfordulhat, hogy a bemondó partnerének van két színe a bemondottból. 2-2 -es elosztásnál a figura nyeresére csak akkor van remény, ha a partner egyik figurája az ász, melyet majd a 8. körben fog eldobni. Ide tartozik még egy extrém eset is, amikor a bemondó partnere rövid tarokkos, de erős lapjai vannak, s akár három is a bemondott színből. Ilyenkor az ütőlapok lehúzgálása után adódik lehetőség a nemkívánatos színek eldobására.

Ha a partnernek csak egy figurája van a bemondott színből, reális esély van a teljesítésre. Ilyenkor is a kemény tarokkozás vezethet eredményre. Nem szabad engedni, hogy az ellenfél ütéshez jusson, s újabb szín hívással rontsa esélyünket. Vigyázni kell azonban az ütési sorrendre. A bemondónak a 7. ütésre mindenképpen tartalékolni kell egy biztos ütőt, hogy lehívassa a botost. Ezért vagy az ötödik, de még inkább a hatodik ütésnél kell valamelyiküknek a botos színét hívni.

Lássunk tehát egy példát a fentiekre!

Licit és bemondások

Gyurika	3	1	XIX, trull, 4 kir.	Pagát ulti, Volát
Ágika	-	-	-	-
Plébi	1	-	káró szőrös	-
JJJ	-	-	-	-

Gyurika	Ágika	Plébi	JJJ
IV	VIII	+ Skíz	XI
+ XVIII	III	II	VIII
VI	XII	+ XIX	XIII
+ XX	XIV	VII	X
+ XXI	XVII	IX	kör botos
+ XVI	pikk botos	XV	kör dáma
+ káró király	kör lovas	káró dáma	treff ász
káró ász	kör király	+ káró botos	treff dáma
+ Pagát	pikk király	káró lovas	treff dáma

A zseniális bemondás Gyurikáé. 7 tarokkja van, két káróval. Plébánosnak valószínű 6 tarokk és 3 káró van a kezében. Mivel Gyurikánál a káró király és az ász a szőrös biztosan megvan és még pagát ultimót is játszhat. Ritka egy ilyen leosztás, de a bemondás példaértékű.

Szörös sorok III.

Az előző részben szóltam a bementett szín királyának jelentőségéről. Álljon most itt két erre vonatkozó példa.

Licit:

Gyurika	-	-
JJJ	3	tartom
Jogász	2	-
Laci	-	-

Bemondások:

JJJ: meghívom a XX-ast, passz
 Jogász: trull
 Gyurika: passz
 JJJ: 4 király
 Jogász: treff szörös
 Laci: passz
 Gyurika: kontra szörös
 JJJ: passz
 Jogász: centrum, treff király ultimó, pagát uhu

Ezek után a többiek passzolnak.

Következett a lejátszás:

Gyurika	JJJ	Jogász	Laci
Treff ász (!)	treff lovas	treff botos	+ III
Kör király	II	+ V	kör dáma
IV	+ XXI	X	XII
XI	VI	+ XVIII	IX
XIV	+ XIX	VIII	XIII
XV	VII	+ skíz	káró lovas
XVI	XVII	+ XX	káró dáma
Káró király	káró botos	+ I	pikk dáma
Treff dáma	káró ász	+ treff király	pikk király

A kontra szörös után Jogász, „mentsük, ami menthető” alapon mondott uhut és ultimót a centrum mellé. Arra azonban nem számított, hogy Gyurikának is van treffje. Ő viszont azért indult vele, mert csak így buktathatta meg a centrumot. Jogász azért dobhatta el a treff botost, mert lejátszási sorrendben a szörös megelőzi (8. ütés) az ultimót.

Még érdekesebben alakulhatnak a dolgok, ha a bementett szín királya az ellenpártnál van. Lássunk erre is egy példát.

Licit és a bemondások:

Csöpi	3	tartom	XIX, trull	-
Ágika	-	-	-	-
Laci	-	-	-	kontra káró szörös, káró kir. uhu
Zoli	1	-	káró szörös	centrum

Zoli Csöpi trulljára mondja be a káró szőröst, hiszen a talonból felvette a XX-ast. A XIX és XVII is nála van, partnere indul, tehát két színre is meglehet a figura. Szándékosan nem mond 4 királyt, ezt a partnerétől várja a szín hiánya jelzésére. Csöpi azonban passzol. Laci számára már világos a helyzet: Csöpinek is van kárója, tehát a bemondás kettes hosszúságú színre történt. Neki is két kárója van a királlyal és 7 tarokkos. A 8. ütésben a helyzet sakk - matt lesz. Megkontrázza a szőröst és bemondja a káró király uhut. Nyugodtan teheti, csak arra kell vigyáznia, hogy a 7. ütés Zolié legyen s neki kelljen jönni a káró botossal, de ezt nyugodtan teheti, hiszen nála van a pagát. Zoli centrum mondása már csak szépség tapasz.

Lejátzás:

Csöpi	Ágika	Laci	Zoli
XV	XVIII	IV	+ XIX
+ XXI	III	VI	X
XIV	kör lovas	XVI	+ XVII
V	treff ász	VII	+ skíz
XI	pikk botos	VIII	+ XX
XII	treff király	IX	+ XIII
káró ász	treff botos	I	+ II
kör dáma	pikk király	+ káró király	káró botos
körkirály	pikk dáma	káró lovas	+ káró dáma

Üdv: Frank Laci

Szörös sorok IV.

A szörös játék 6. feltétele, hogy a bemondónál más szín ne legyen. Ez különösebb magyarázatra nem szorul. A bemondók színegyezősége esetén könnyű ütéshez jutnak az ellenfelek. Ilyen esetben persze előfordulhat, hogy a bemondók az ellenfél színhívásával - akaratukon kívül - meghosszabbodnak, de ha nem már szinte biztos a bukás.

Az idegen színnel bemondott szörös bizony vitézség kérdése, de körünkben nem egyedülálló eset. Következzen itt egy leosztás története:

Tamás	3	1
Laci	1	-
Gyurika	-	-
Ágika	-	-

Bemondások:

Tamás: XIX, trull

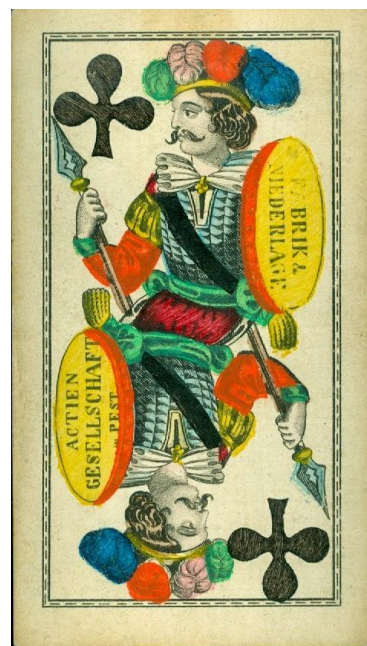
Laci: 4 király, treff szörös

Gyurika és Ágika passzolnak

Tamás: dupla játék

Laci: (mivel a szöröst nem kontrázták egyenletes tarokk elosztásra lehet számítani, de két treff sem lehet egy kézben.. De kinél van a XVIII és a XVI-os tarokk? A XVIII nem lehet Tamásnál, hiszen akkor centrumot mond a színhiánya jelzésére a kétes egyes

dupla helyett. A XVI-os viszont nála lehet, jól ülnek így a XVIII-as befogható.) Tehát: bemondja a centrumot és a volátot.

Lejátszás:

Tamás	Laci	Gyurika	Ágika
X	+ XXI	IV	VII
+ Skíz	Treff király	XVIII	treff lovas
+ XVI	II	VI	IX
XII	+ XIX	V	XIII
XI	+ XX	I	XV
VIII	+ XVII	káró ász	kör lovas
III	+ XIV	káró lovas	káró dáma
kör ász	+ treff botos	pikk botos	káró király
kör botos	+ kör király	pikk lovas	pikk király

Mivel a fentiekben tárgyalt feltételek együttes fennállása igen ritka a bemondás gyakran vitézség kérdése. Ebből következik az is, hogy a kontra is igen kevés alkalommal marad el. Gyenge vagy rövid partnerrel szinte lehetetlen megjátszani. Már közepes laperővel, színegyezőség esetén, külső indulással a megjátszás szinte reménytelen. A jogos rekontra ritka, mint a fehér holló. Kivétel, ha a bemondók játékeréje nagy, vagy a partnernek is két lapja van a bemondott színből, melyek egyike az ász. Ekkor ő rekontrázhat, amiből társa tudja, hogy legalább az első öt ütésben nem szabad lehívni a szörös színét.

Lássunk most egy rekontrával teljesített példát!

Jogász	3	passz
Szerző	-	
Papa	-	
Laci	2	

Bemondások:

Jogász: tarokk fekszik

Laci: XX, trull

Jogász: káró szőrös
 Szerző: kontra káró szőrös
 Laci: treff szőrös
 Papa: kontra treff szőrös
 Jogász: rekontra káró szőrös

Jogász engedte a játékot és tarokkot fektetett így a szőrös bemondása hármast valószerűsít. Szerző kontrája reménybeli, hiszen kárója nincs, a XVII-es ütésben és jó szín indulásban bízhat. Laci jelzi a szín hiányát káróból, többlet erőt jelez és felajánlja a treff szőröst arra az esetre, ha netán Jogász idegen színre mondta be a szőröst. Papa treff szőrös kontrája inkább ösztönös, mint megalapozott, hiszen ütő lapja nincs és rövid tarokkos. Jogász visszamegy a saját színére. Bemondása jogos, hiszen nincs idegen színe, nem egyeznek partnerével színben és a nagy ütő lapok is nála vannak, sőt partnerének is legalább 6 tarokkja van, ha szintén szőröst mondott. Ezek után a lejátszás:

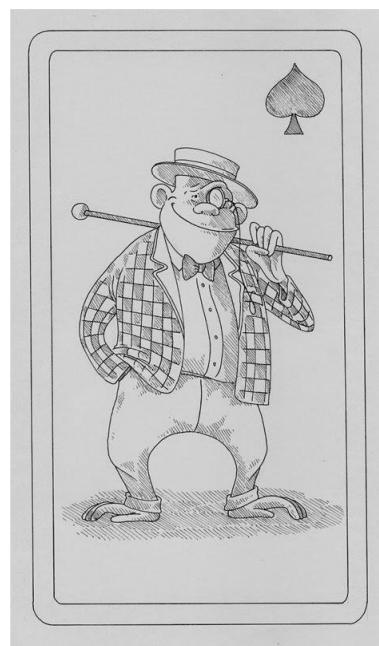
Jogász	Szerző	Papa	Laci
Káró király	XV	káró lovas	+ XVIII
+ XX	VIII	IX	XI
Káró ász	X	XIV	+ Skíz
+ XXI	II	VII	XII
+ XIX	I	kör ász	XIII
XVI	+ XVII	pikk király	IV
+ V	káró király	pikk botos	treff lovas
+ káró botos	treff király	kör dáma	treff botos
+ III	kör lovas	pikk lovas	treff ász

Szörös sorok V.

Kedves tarokkos társaim!

Ismertetésem végére értem. A megértést segítő példákról azt kell elmondanom, hogy azok mind megtörtént esetek, melyeket kb. 15 éve vezetett gyűjteményemből válogattam. A példákban szereplő személyek tarokk körökben ismert játékosok. Keresztnevükön szerepeltettem őket, hiszen előzetesen nem egyeztettem ilyen irányú „szereplésüket”. Azt is el kell mondanom, hogy az esetek döntő többségében ezeknél sokkal egyszerűbb vállalások történnek, hiszen meglehetősen nehéz figura a szörös anélkül is, hogy további figurák bemondásával nehezítsük a teljesítést. A példák bár jellemzőek, de mindegyikben van valami plusz, ami igazán értékessé és maradandóvá tette őket. Ezért is jár a köszönet a szereplőknek, hogy egyéniségükkel, játék stílusukkal és kombinatív készségükkel segítettek e figura megszerettetésében.

A sorozatot két olyan példával zárom, melyre nyugodtan mondhatjuk: ilyen nincs, de mégis van. Az előző részben foglalkoztam azzal a feltétellel, hogy a bemondónál lévő idegen szín mennyire veszélyezteti a teljesítést. No de, hogy valaki két idegen színnel vállaljon és teljesítsen egy szöröst az igazán egyedülálló, én csak egy esetről tudok, melyet most örömmel adok közre.

Licit:

Tobi	3	1
Gyurika	-	-
JJJ	2	-
Gábor	1	-

Bemondások:

Tobi: XX, passz

Gábor: trull

Tobi: treff szörös

Gyurika: kontra treff szörös

Tobi tudja, hogy partnerének van treffje (hiszen nem mondott négykirályt). Így csak abban az esetben lehet sikeres a bemondás, ha Gábornál van az ász és az ellenpárnál nincs treff.

Lejátszás:

Tobi	Gyurika	JJJ	Gábor
VI	IX	XIV	+ XV
+ XXI	III	II	VIII
XVI	XIX	V	+ XX
+ XVIII	VII	I	XIII
káró király(!)	+ XII	káró botos	káró lovas
Kör lovas	kör dáma	kör király	+ XVII
X	kör botos	XI	+ skíz
+ treff botos	pikk lovas	kör ász	treff ász
+ treff király	kör király	káró ász	+ IV

Tobi az ötödik körben nagyot hibázott! Tovább kellett volna tarokkot hívnia. A bemondás csak úgy lehet meg, ha a kontrások 2 tarokkját sikerül befogni. Azt tudja, hogy partnerénél még ott van a skíz, tehát erre kellett volna játszania. Azaz az alábbiak szerint:

X	XII	XI	+ XVII
Kör lovas	pikk lovas	káró ász	+ skíz
Káró király	kör botos	pikk ász	+ IV
+ treff botos	kör dáma	káró botos	treff ász
+ treff király	pikk király	pikk lovas	káró lovas

Ez a példa is igazolhatja, hogy a szőrös (vagy Fortuna) milyen szeszélyes figura, hiszen számtalan biztosnak látszó szőrös bukik el, itt pedig egy igazán lehetetlen is teljesült, pedig a bemondó még hibázott is a lejátszásban. Bár Tobi igazán érthet a nőkhöz, mivel ismert nőgyógyász.

A következő ádáz csatát Watterloo címmel őriztem meg gyűjteményemben. A játékosok a legutolsóig küzdöttek a végső győzelemig. Lássuk tehát!

Licit:

Laci bácsi	3	1
Zoli	2	-
Zoltán	1	-
Jogász	-	-

Bemondások:

Laci bácsi (A):	XX, passz
Zoli (B):	kontra játék
Zoltán (C):	passz
(A):	rekontra parti
(B):	passz
(C):	trull
(A):	kör szőrös
(B):	kontra szőrös
(C):	kör király uhu
(B):	pagát uhu

Zoli abból indulhatott ki, hogy a felvevőknek 2 - 2 köre van, így azt egyikőjük sem dobja el, tehát meg lesz a pagát uhuja. Erős lapjával egyszer biztosan üt, lehívja treff színét, s hét tarokkja mellett biztos az uhuja, bármelyek felvevő pár tagja hívja is le a 8. körben a színt. Tehát bukik a szőrös és a király uhu is. Egyetlen probléma lehet csak, ha a 7. ütés rajta marad, de kezében a II-es tarokk, így ez nem lehetséges.

De még nincs vége:

(C):	rekontra parti
(A):	kontra pagát uhu, rekontra trull
(B):	rekontra pagát uhu, szubkontra trull
(A):	szubkontra pagát uhu

Lejátszás:

Laci bácsi	Zoli	Zoltán	Jogász
kör lovas	+ XI	kör dáma	IV
+ XIII	treff király	X	treff botos
kör ász	+ XII	kör király	III
+ VIII	treff lovas	VI	treff dáma
XIV	XV	+ XVI	káró ász

+ skíz	II	VII	káro botos
IX	XVIII	+ XX	pikk botos
V	I	+ XVII	káro király
kör botos	XIX	+ XXI	pikk király

A leosztás kulcsszereplője Laci bácsi lett. Tudja, hogy a szőröst megjátszani nem lehet és a király uhu is reménytelen. Ezért a veszteség mérséklésére az ellenpár pagát uhuja ellen kell játszania. Ebben segítségére van Zoli, aki könnyelműen rekontrázza az uhut. Erre vár és szubkontrázik. Nyugodtan teheti, hiszen két körhívással (3 köre van a botossal, tehát azt nem kell kijátszania) társát annyira meghosszabbíthatja, hogy ő már 5 tarokkal is elfoghatja az uhut.

A leosztás kínálta Zoli számára, hogy a 2 - 2-es kör elosztás feltételezése valós. De erre is van ellenszer. A felvevő párnak arra kell törekednie, hogy Zoli üssön a 7. körben s neki kelljen lehívnia a pagátot. Ennek pedig az a módja, hogy csak a 7. körben szabad lehívni a közös kör színüket.

Remélem a fentiekben leírtak segítettek e gyönyörű figura megszeretésében, s egyre többet hallhatunk arról, hogy mások is megpróbálkoznak a szőrös játékkal. Ehhez kívánok szerencsés lapelosztást és vállalkozó szellemű partnereket.

Baráti üdvözlettel:

Frank Laci